

LSHDB

SynHør-bladet

23. årgang

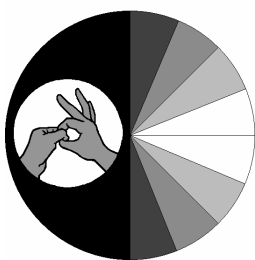
Nr 4 - 2014

**Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde
(LSHDB)**

Innhold

Styrets hjørne	3	IKT - tilgjengelig for alle	12
LSHDBs sommertreff, Kvinesdal	4	Har du nedsatt hørsel?	13
LSHDBs likemannkurs	5	Bildetolktjenesten	14
Ridderrennet 2014	6	sansetap.no	16
NM-sjakk for synshemmede	7	Døvblindhet	17
Møt våren i Beijing!	8		
Sokrates	10		

LSHDB

Landsforbundet for kombinert Syns– og Hørselshemmede/Døvblinde

Leder: Åshild Johansen
Tlf: 402 34 452
E-post: aashild.lovise@ebnett.no

Nestleder: Kari Kristine Engan
Tlf: 72 88 94 01
E-post: ka-k-eng@online.no

Styremedlem: Bibbi Hagerupsen
Tlf: 960 46 065
E-post: bibbihagerupsen@lshdb.no

Styremedlem: John Sandell
Tlf: 915 45 424
E-post: johnsandell44@gmail.com

Styremedlem: Hege Dahlen
Tlf: 970 01 093
E-post: hebedahl@online.no

1. varamedlem: Odd Paulsen
2. varamedlem: Sissel H. Markhus

SynHør-bladet
Redaktør: Bibbi Hagerupsen
SMS. 960 46 065
E-post: bibbihagerupsen@lshdb.no

Adresse:

LSHDB
Skippergata 33
0154 Oslo

E-post: kontor@lshdb.no
Internett: www.lshdb.no
Tlf: 22 41 34 24
Mobil: 95 94 93 57
Daglig leder: Karin Andvig

Kontoret er åpent onsdager
(annenhver), torsdager og fredager.
Kontoret ligger i 5. etasje.

Trykk: Rycon AS
Layout: Birgit Hagerupsen

Opplag 330 stk

Styrets hjørne

Av Bibbi Hagerupsen, redaktør

Hei medlemmer og lesere!

I skrivende stund har jeg siste feriedag, og i morgen begynner hverdagen, og det skal bli godt med faste rutiner i hverdagen.

Vi har hatt en utrolig flott sommer, både i nord og sør.

Sommertreffet på Kvinesdal ble vellykket gjennomført, og vår kjære styremedlem, Hege Dahlen, skriver om det i dette nummeret. Protokollen fra landsmøtet kommer i neste nummer.

Jeg ønsker Sissel H. Markhus hjertelig velkommen som varamedlem i sentralstyret. Samtidig vil jeg takke Harald Vik, for hans mangeårige innsats som varamedlem i sentralstyret.

LSHDB fyller 25 år den 22. september, og selv er jeg medlem i LSHDB i 25 år, for jeg som 20 åring deltok på stiftelsesmøtet der LSHDB (tidligere NUF) ble stiftet. I disse 25 år har LSHDB vokst seg sakte, men godt.

I de to siste årene har en sak om tolk/ledsager skapt problemer for oss, men LSHDB gir seg ikke. Vi fortsetter med kampen fremover, i følge arbeidsplanen for 2 år fremover er denne saken førsteprioritet!

Vi skal feire LSHDBs 25 års jubileum på Scandic Hotel Asker torsdag 20. november i forbindelse med likemannskurs/julebord. Invitasjonen vil bli sendt ut i løpet av høsten.

Jeg har vært redaktør i SynHør-bladet i mange år og har begynt å gå lei og trekker meg fra redaktør-jobben ut året. Dersom du er interessert i å jobbe med bladet, kan du ta kontakt med meg eller styret. Du vil få opplæring i hvordan jobbe med bladet. Du vil få honorarer for redaktør-jobben.

Ha en god sensommer og høst!

LSHDBs sommertreff, Kvinesdal

Av Hege Beate Dahlen

Årets sommertreff gikk til Kvinesdal, et lite sted og litt lenger opp i høyden lå Utsikten hotell med en flott utsikt ned mot dalen og fjorden. Hotellet hadde fine rom, maten var flott og det var flotte turområde nær hotellet. Personale var hjelpsomme og ordnet opp og gjorde alt for at vi skulle ha det bra.

Vi kom alle etter hvert til Utsikten hotell for innsjekking. Hotellet hadde ordnet med st. hansfeiring for oss med grillmat ute i det flotte været. Det smakte godt! Etterpå var det velkomstord fra leder Åshild Johansen og info fra Karin Andvig.

Neste dag var det landsmøte, og protokollen fra landsmøtet kommer i neste nummer. På kvelden var det underholdning og sosialt samvær.

Onsdag var det først en liten minnestund for Kari Marie Myrhol, Erik Korneliussen og Liv Finnestad som har gått bort. De likte alle å være med på sommertreffet og alt som hørte med, det sosiale, turer og foredrag. Jeg lyser fred over deres minne!

Været var flott og vi var klare for aktivitetssløypa! Den bestod av 15 poster, noe med spørsmål og morsomme aktiviteter vi alle måtte prøve! Det ble fem grupper og alle jobbet og samarbeidet bra. Resultatet etter løypen ble jevnt. Det var glade og fornøyde deltagere å oppleve. I forkant hadde jeg et flott samarbeid med hotellets akti-

vitetsleder. På kvelden var det underholdning og sosialt samvær.

Torsdag og fredag var det likemannskurs. Artikkelen om kurset finner du i dette nummeret. Vi hadde på kvelden underholdning og sosialt samvær med masse god latter, herlig!!

Så ble det lørdag og da var det mange som reiste en runde sammen på forskjellige steder i vakre Sørlandet og noen andre dro til Flekkefjord, et idyllisk sted.

Så var det festmiddag og etterpå var det evaluering over årets sommertreff og jeg sitter igjen med at alle var storsatt fornøyde med hele oppholdet. Det ble også snakket om neste års sommertreff, mange forslag og ønsker kom fram.

Så var det underholdning med et innslag av et koselig og rørende frieri fra Bibbis kjæreste Marko! Gratulerer masse til Bibbi og Marko med forlovelsen!

Etter en hyggelig og flott uke ønsket alle hverandre en god og fin sommer!

Takk til alle tolk/ledsagere for den jobben dere gjør for oss alle brukere.

Dere bistår oss i kommunikasjon, i haptisk, tegnspråk, taktilt, stemmetolkning, og ledsagning! Vi hadde ikke klart oss uten dere!!

LSHDBs likemannkurs, Kvinesdal

Av Bibbi Hagerupsen

På sommertreffet hadde vi hatt likemannkurs torsdag og fredag. Temaet ved kurset var "Døvblindes utfordringer i hverdagen".

Under dette temaet var det to emner, "den gode samtalen" og "energibruk". Vi hadde hatt besøk av en dyktig foreleser, Erik Lundqvist.

Disse emner er generelle i samfunnet, og er ikke relatert til vår gruppe, døvblinde, men uansett er det like aktuelt og viktig i vår gruppe med tanke på kommunikasjon oss imellom, og hvordan vi bruker energien på vår måte.

Det viser tydelig at det er mange problemer i vår gruppe med "den gode samtalen" siden vi ikke hører og ser, der vi er avhengig av tolk/ ledsagere eller folk til å ha en god samtale oss i mellom.

"Energibruk" er et ganske nytt begrep i samfunnet, og det er vanlig for oss i gruppen som opplever at energi taper fort fra oss og hvordan vi fyller på ny energi, hva gjennom, og det sies i gruppediskusjoner, via trening, hobby og trivsel.

Noen sier at energibruk er den tredje funksjonshemmingen i forhold til døvblindhet, og er det riktig?

Kurset er veldig nyttig for oss, og det er ikke avsluttet ennå. Disse to tema er fortsatt aktuelt for oss, og vi skal ha det videre på våre likemannskurs.

Vi takker Erik Lundqvist for hans flotte foredrag om "den gode samtalen" og "energibruk".

Vi hadde hatt gruppediskusjoner om noen spørsmål relatert de to tema, som Erik laget til oss. Alle er fornøyde med kurset, og det er jeg glad for.

Vi skal ha likemannkurs på Scandic Hotel, Asker 20. - 23. november, og temaet ved dette kurset er om døvblindes utfordringer på arbeid og utdanning. Vi skal ha messeutstilling fredag 21. november med ulike leverandører. Invitasjonen vil bli sendt ut i løpet av høsten.

Ridderrennet 2014

Av Hege Beate Dahlen

Årets vintereventyr er selveste ridderrennet på Beitostølen! I år var vi ikke så mange med døvblindhet som var der, men vi som var der hadde det fint med alle de andre som også var me på ridderrennet!

Det var fantastisk påskevær i nesten hele uka med flotte tilrettelagte løyper for oss alle. Det er bare smil og en glede å være på ridderrennet, noen går kjempefort og trener på ski og de aller fleste av oss går på ski og nyter og er kjempefornøde med egen innsats!

På kveldene var det sosialt samvær med foredrag en kveld, som var meget sterkt og rørende! Og det var underholdning med komiker og premieutdeling for de som hadde deltatt på konkurransene!

Harald, Mindis, Bjarte og Knut fikk medalje i sine klasser, vi andre heiet og klappet for deres medaljer og plassering på pallen! På selve ridderrennen dagen var det fint vær og flott skiføre. På arenaen var det masse stemning med musikk og grillede hamburgere og pølser, det smakte deilig etter en velfortjent skirenn for oss alle!

På kvelden var det festmiddag med god mat og drikke. Vi koste oss og

praten gikk livelig for seg med tolk ved vår side, for å tolke det de andre fortalte. Så var det premieutdeling og ridderrennets ærespris! Årets ærespris 2014 gikk til Harald Vik, det var kjempehyggelig og det fortjente du Harald! Med stor respons ble det stående applaus, og vi ble så rørt!

Bli med på ridderrennet 2015! Det er en glede å være en del av det hele med skiglede og sosialt samvær med andre i en hel uke! Anbefales!

NM - sjakk for synshemmede

Av John Sandell

Det 45. NM i sjakk for synshemmede, Hurdal syn- og mestringssenter, 29. – 31. mai 2014.

Turneringsleder: Johs. R. Kjeklen.

Sluttstilling (Kvalitetspoeng i parentes).

Klasse A

Norgesmester: Kai-Roger Johansen

5

2. Per Ivar Norum 3,5p
3. Sverre Fuglerud 3p
4. Tormod Prytz 1,5p
5. Ivar Viken 1p (2,25)
6. Oddvar Øyan 1p (1)

Klasse B

1. Olav Vik 4 p
2. Magnus Strand 3p (7,5)
3. Arild Øyan 3p (6)
4. Steinar Volden 2p
5. John Sandell 1,5p (3,75)

6. Kari Kristine Engan 1,5p (2,75)

Klasse C

1. Otto Prytz 4,5
2. Magne Bolme 4p (10,5)
3. Reidar Andersen 4p (10)
4. Stein Bjørnsen 2p (14,5)
5. Gustav Wang 2p (14)
6. Odd Einar Orvik 2p (12)
7. Solveig-Marie Oma 1,5
8. Liv Kristin Saur 0

Møt våren i Beijing!

Møt våren i Beijing 18.- 27. mars 2015

Mange har hatt lyst til å reise til Kina. Kina er veldig stor. Denne turen er langt opp med tanke på at den skal være godt tilpasset funksjonshemmede, også døvblinde.

Du blir student på Karmøy Folkehøgskole, og vi satser på at du skal vite mye om Kina før du reiser. Ta kontakt hvis du vil vite mer. En av dem som har vært med på en slik tur til Kina er Ragnhild Håbjørg i Trøndelag.

Program:

Avreise fra Oslo via København. Felles innsjekking to timer før avreise.

19.mars

Ankomst Beijing om ettermiddagen. Guiden vår møter oss på flyplassen. I bussen får vi en orientering på vei til Himlenes Tempel. Her møtte keiserne i Ming- og Qing dynastiene for å ofre for gode avlinger. Deretter sjekker vi inn på hotellet. Felles middag om kvelden.

20.mars

Vi starter dagen i Beijing med besøk på den symbolske samlingsplassen Tian'anmen, Den himmelske fredsplass. Denne plassen utvidet Mao til verdens største åpne plass i 1951. Rundt plassen finner vi blandt annet Maos Mausoleum. Vi fortsetter med omvisning i Den forbudte by, keiserpalasset, som ble bygget tidlig på 1500-tallet. Palasset rommer 9999 rom som er bygget etter en streng

mytologisk filosofi. Mesterverket ble i 1987 satt på UNESCO's liste over verdens kulturarv. Videre besøker vi National Center for the performing Arts. Kung Fu forestilling og middag om kvelden.

21.mars

I dag skal vi besøke området for de Olympiske lekene i Beijing 2008. Her får vi oppleve de verdenskjente sportsanleggene « Fugleredet » og « Vannkuben » på nært hold. Etterpå fortsetter vi til Sommerpalasset som ligger nord -vest i Beijing. En promenade gjennom sommerpalassets fantastiske hage, bygget i Qing dynastiets tid for keisere og keiserinner, vil bringe oss tilbake til fortidens Kina. Hagen er rik på naturlig skjønnhet og står i en fin harmoni med den planlagte landskapsarkitekturen, skulpturene og bygningene rundt. Etter lunsj besøker vi perlefabrikken. Her får vi introduksjon i perledyrking og mulighet for å kjøpe smykker og ansiktskremer laget av perler. Det blir felles middag om kvelden.

22.mars

Det vil bli tilbud om ekstraprogram som presenteres på samlingen på skolen før avreise.

23.mars

Det vil også i dag bli tilbud om ekstraprogram som bli presentert på samlingene på skolen før avreise.

Ønsker du skredderbesøk og massasje skal vi legge til rette for det.

24.mars

Dagen starter tidlig med å få med seg morgengymnastikk og Tai Chi Bok-sing i Ritan parken før frokost. Dagen fortsetter videre med et besøk til et Hutong boligområde. Her finner vi smale gater og tradisjonelle hus fra Ming-og Qing dynastiene. Vi tar en sightsing i området på rickshaw og besøker en barnehage og en av familiene som bor der. Vi spiser lunsj og tar en liten «pause» i et te-hus. Der får vi høre om teens rolle i Kina og lærer oss å tilberede kinesisk te. Kvelden avrundes med en fantastisk forestilling med Kinesisk Akrobatikk.

25.mars

I dag skal vi til den Kinesiske Muren. På veien stopper vi ved et messing og kobberverksted, Cloisonné-fabrikk. Vi tar også en spasertur langs Åndenes Allé, hvor keiserne ble ført til gravstedet. Etter lunsj fortsetter vi videre mot den Kinesiske Mur ved Badaling. Dette er selve symbolet på Kinas 5000-årige sivilisasjon som strekker seg mer enn 6000 km fra Kina-havet til grensen mot Tibet. Å stå på denne historiske muren er absolutt en opplevelse for livet. På kvelden blir det blandt annet Peking And som er byens spesialitet, derav navnet.

26.mars

Dagen er avsatt til egen aktivitet. Avskjedsbufte om kvelden.

27.mars

Nyt en lang og god frokost på vårt utmerkede hotell. KL 12.30 reiser vi til flyplassen. Ankomst Norge samme dag.

Sannsynlige kurs-og reiseledere:
Kjell Arne Medhaug tlf: 97077425

Synøve Hendrichs

Kjell-Henrik Hendrichs

PRIS KR 14.900.-

Som inkluderer:

Fly t/r Oslo-København-Beijing, opphold på 5 stjerners Beijing International Hotel, sentralt i Beijing, 3 måltider de fleste dager, visum, flyskatt og alle innganger, transport og guiding, samt forkurs med servering. Et lite tillegg for deltakere fra andre steder i Norge kr 500.- -1000.- i tillegg.

Dette kommer i tillegg:

Enkeltrom kr 2750.-

Tips til guide og sjåfør.

Tilbud om ekstra program 22. og 23. mars til sammen kr 800.- og kr 300.- for en nydelig avskjedbufte` 26.mars betales i Beijing. Eventuelt vaksinasjon og forsikringer.

Påmelding

Plassen din er sikret når du har meldt deg på til folkehøgskolen på tlf.52846160 samt betalt depositum på kr 1500.- til konto 3361 05 02569

Depositum betales ikke tilbake ved avbestilling. Egne avbestillingsregler gjelder. Det tas forbehold om uforutsette programendringer/utgifter.

Karmøy Folkehøgskole kombinerer turen med voksenopplæring. Dette er vår 66. tur til Kina og Østen og over 2000 gjester har nå vært med oss

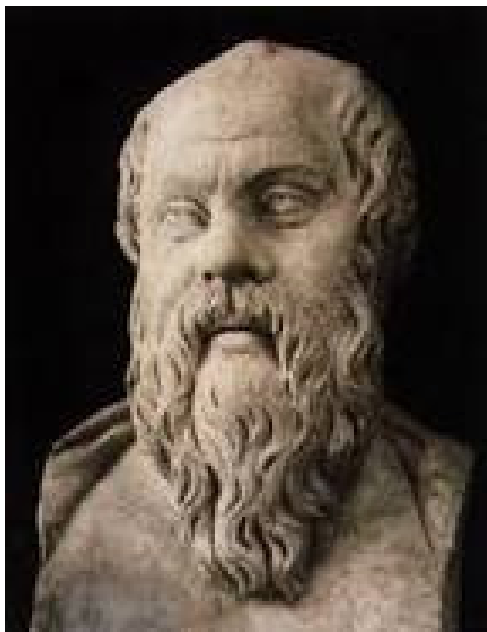
Kurset er i samarbeid med Sabra China Travel som er medlem av Reisegarantifondet.

Kjell Arne Medhaug
rektor.

Sokrates - en hjørnestein i vår filosofi

Ser vi på tenkningen og etikken til Sokrates, oppdager vi raskt at han står for noe av det beste i vår kultur.

Sokrates ble født i Athen omkring 470 f. Kr.. Han deltok som fotsoldat både før og under Peloponneskrigen, men tilbrakte det meste av sin tid i Athens gater og møteplasser. Der dyrket han sin store lidenskap: dialogen.

Sokrates ble etter hvert en kjent og beryktet pratmaker. Han giftet seg med Xantippe og fikk tre barn. I 399 f. Kr. ble han tiltalt for «ikke å tro på bystatens guder og å ville sette inn andre i stedet» og for «å forderve ungdommen». Sokrates holdt sin «forsvarstale», hvor han ikke beklaget sin oppførsel, men derimot mente at staten skulle koste på ham en middag, den høyeste æresbevisningen en Athener kunne få. Forsvarstalen er så aktuell at den nå går for fulle hus på Nationaltheatret. Sokrates blir funnet skyldig og dømt til å drikke et

giftbeger. Venner ville hjelpe ham med å flykte, men Sokrates nekter å bryte med sin overbevisning. Han vil heller dø enn å bryte de lovene han selv har vært med på å lage. Sokrates skrev ikke noe. Det vi vet om han har vi fra Platon og Xenofon.

Sokrates menneskesyn

Kjernen i Sokrates filosofi var en oppfatning om at det i menneskets natur lå innebygget evige og allmenngyldige verdier for hva som er godt og rett. Sokrates mente også at mennesket ville følge sin overbevisning og handle etter sin oppfatning om hva som er rett.

Sokrates etikk

Sokrates mente at for å bli lykkelig måtte man duge som menneske og følge sin natur. Kort sagt mente Sokrates at: *Rett innsikt gir rett handling, og rett handling gjør i sin tur mennesket lykkelig.*

Problemet blir dermed ikke å handle rett, men å få rett innsikt. «Erkjenn deg selv» var et av Sokrates slagord. Det er gjennom selverkjennelse at man oppnår rett selvinnsikt.

Selvekjennelsen gav mennesket innsikten i dets egen natur, det var i menneskets natur man fant de evige og allmenngyldige verdiene for hva som er rett og galt. Disse verdiene for hva som er rett er felles for alle mennesker. Sokrates mener at den beste måten å oppnå innsikt i seg selv på er gjennom begrepsavklaring. Dersom man sammenligner sine

egne begreper om hva som er rett med andres, ville det derimot være mye enklere å oppnå innsikt i det felles menneskelige og dermed en selv.

Den eneste måten å sammenligne sine egne begreper med andres, er ved å diskutere dem. Derfor fremstår den strukturerte samtale som noe av det viktigste et menneske kan føre. Sokrates ønsker derfor ikke å belære noen, kun å avklare begreper. Men uansett hvor noble hensikter Sokrates hadde med sine diskusjoner, er det heller ikke vanskelig å forstå hvorfor han av mange ble sett på som en plageånd og kverulant.

Sokrates og sofistene

På Sokrates tid fantes den i Aten en gruppe «yrkesfilosofer», kalt sofister. Den største forskjellen mellom filosofen Sokrates og sofistene, kom best fram da orakelet i Delfi utropte Sokrates til grekernes viseste mann.

Sokrates ble svært forundret over denne utnevnelsen. Men etter å ha

samtalt med en politiker som gikk for å være vis både i sine og andres øyne, så han at han ikke var så vis som han trodde selv. Sokrates selv trodde ikke at han visste noe, og trakk derfor den slutningen at orakelet i Delfi egentlig hadde sagt at den som vet han ingenting vet, er vis. Her viser Sokrates sin holdning til kunnskap. Sokrates er en filosof i ordets rette betydning, en som elsker og derfor søker visdom.

Mye av det Sokrates sto for finner vi i denne strofen. Her sier nettopp Sokrates at vi må snakke sammen - «tenne våre fakler sammen» - slik at vi skjønner hva som er rett og galt, godt og ondt.

« Grubler du over livets mål og ende, gjerne vil skjelne dens duple vei, la oss med felles fakler da tenne en ild så mørket spreder seg.»

Tekst: Kjell-Henrik Hendrichs

IKT - tilgjengelighet for alle

Kilde: *www.ffa.no*, publisert 1. juli 2014

Alle nye nettsider og automater må fra 1. juli 2014 følge forskrift om universell utforming av IKT. Dette gjelder både privat og offentlig sektor.

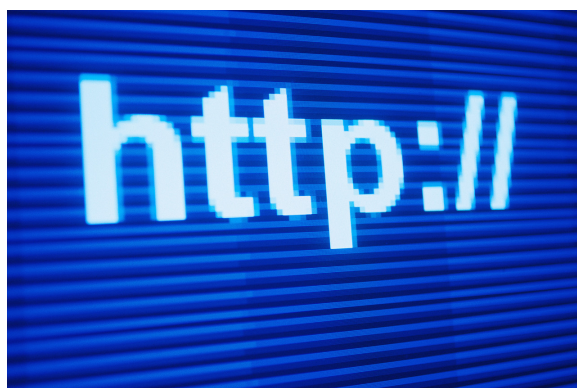

Hensikten med lovendringen er at alle skal ha lik tilgang til informasjon og tjenester. For noen er universell utforming helt nødvendig. For andre nyttig. Ved bruk av enkle grep kan informasjonstilgjengeligheten på offentlige tjenester eller tjenester som berører den enkelte bruker tilrettelegges. Målet med universelt utformede løsninger er at de er tilgjengelige for alle uavhengig av funksjonsevne.

Forskrift om universell utforming av IKT er gitt på grunnlag av diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

I høringsnotatet fra Forsyning-, administrasjons- og kirkedepartementet var det flere punkter Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) ikke så seg enig i. Blant annet § 1, Forskriftens formål:

«FFO vil benytte anledningen til å presentere organisasjonens synspunkter på forslaget til forskrift. Innledningsvis vil vi påpeke urimeligheten ved at loven setter klare begrensninger for hvilke områder forskriften skal gjelde for, dette da forskriften er knyttet til § 11 i lov om Diskriminering og tilgjengelighet, og omhandler universell utforming av IKT-løsninger rettet mot offentligheten. Videre noterer vi at departementet vektlegger at plikten gjelder så langt det ikke innebærer en uforholdsmessig byrde for virksomheten», ble det skrevet i FFOs høringsssvar, datert 5. februar 2013.

Har du nedsatt hørsel?

Oslo Kommune

Helseetaten

Rådgivningskontoret for hørselshemmede kan tilby:

Kontakt med hjelpeapparatet

Tilrettelegge tiltak for døve, døvblinde og tunghørte

Informasjon om tilbud og rettigheter

Helsetilbud, sosiale tjenester, utdanning og kultur

Utdanning og arbeid

Veiledning, attføring og hjelpemidler

Tekniske hjelpemidler

Prøve ulike hjelpemidler, hjelp til søknad og bruk av høreapparat

Tinnitus

Rådgivningsamtaler

Eldresenter og hjemmetjeneste for døve og døvblinde

Allmenlegetjeneste

Lege for døve hos Legene på Sinsen

Helsesøstertjeneste

Helsestasjon for ungdom, skolehelsetjeneste og helsestasjon for barn med døve foreldre

Oslo kommune har et eget Rådgivningskontor for hørselshemmede

Kontoret er åpent for timeavtale hverdager kl. 08.00 - 15.30. Tilbudet er

byomfattende, og hjelpen du får er gratis.

Besøkadresse:

Kabelgaten 2, Økern

Samme bygg som det nye NAV hjelpemiddelhuset, stort, hvit og brunt bygg bak Statoil

Postadresse:

Postboks 99 Økern, 0509 Oslo

Reisetips:

T-bane 5 til Økern

Buss 58, 67 til Økern

Buss 23, 24 til Økern (langs Ring 3)

Buss 60 i retning Tonsenhagen til

Økern Næringspark

Buss 60 i retning Vippetangen til Økern

Det er dessverre vanskelig å parkere i området.

Kontakt oss for timeavtale

Telefon: 23 47 85 00

E-post: radgivningskontoret@hel.oslo.kommune.no

Teksttelefon: 23 47 85 03

Internett: www.oslo.kommune.no/horsel

Telefaks: 23 47 85 01

SMS: 911 57 575

Bildetolketjenesten

Tolkning når du vil

Bildetolketjenesten tilbyr tegnspråk– og skrivetolking via bildetelefon eller PC med programvare. Tjenesten gir økt tilgang til tolk og større mulighet for likestilling og deltakelse.

Tilbudet gjør det lettere å ta kontakt over telefon. Når behovet oppstår kan du enkelt få tolket spontante, korte møter og samtaler.

- Spontan kommunikasjon blir enklere
- Du får økt tilgang til tolk
- Den geografiske avstanden er ingen hindring
- Akutte behov dekkes raskt og effektivt

Før du ringer bildetolketjenesten må du finne fram telefonnummeret eller SIP-adressen vi skal ringe til, kontrollere at ansikt og hender synes i skjermbildet, og passe på at du har bra belysning rettet mot deg, ikke bak deg.

Rolig bakgrunn gjør avlesningen lettere.

Fortell tolken om det er et møte eller om det er en telefonsamtale som skal tolkes, og telefonnummer eller SIP-adresse hvis du skal ringe til en tredjepart, og hvor mange som er til stede

dersom det er et møte, og kort hva samtalen eller møtet skal handle om.

Tolken informerer den andre parten om at samtalen er tolket av bildetolketjenesten.

I samtale er det viktig å bruke tydelig tegnspråk, snakke tydelig i mikrofonen, og unngå bakgrunnstøy.

Husk at litt informasjon til tolken på forhånd gjør tolkningen bedre.

Bildetolk må bestilles på forhånd når samtalen skal være lengre enn en halvtime, det skal tolkes til et annet språk enn norsk tale– eller tegnspråk, og tolkningen skjer utenfor bildetolketjenestens åpningstid.

Da må du sende bestilling til formidlingen i den bildetolkeregionen du tilhører.

Søke om bildetolkeutstyr

Du finner søknadsskjema på www.nav.no/bildetolk. Der finner du informasjon om hva slags utstyr som passer til tegnspråktolking og hva slags utstyr som passer til skrivetolking. I tillegg er det informasjon om rettigheter og muligheter i bildetolketjenesten.

For veiledning og råd om hva bildetolketjenesten kan brukes til, hva slags utstyr som passer i din situasjon, ta kontakt med hjelpemiddelsentralen i ditt fylke.

Verdt å vite

Tolken har taushetsplikt

En rolig bakgrunn for samtalen med lite auditivt og visuelt støy, gir best resultat

Tolken er ikke part i samtalen, så du kan snakke direkte til den andre parten. Bruk "du" til den du snakker med, tolken bruker "jeg".

Husk å presentere deg ved navn.

Ved kommunikasjon på tegnspråk

Tenk på antrekket ditt. Mønster og lyse klær gjør avlesning av tegnspråk vanskelig.

Bokstavering og tall bør uttrykkes rolig og tydelig.

Du finner åpningstider, driftsmeldinger og mer til på www.nav.no/bildetolk

Bildetolktjenesten

SIP: bilde@tolk.nav.no

Telefon: 21 55 13 26

Husk at du må oppgi SIP-adressen eller telefonnummeret til personen vi

skal ringe til. Bestillinger sendes til bildetolkregionen du tilhører.

Bildetolkregionene

Sør/Øst

Akershus, Aust-Agder, Buskerud, Hedmark, Oppland, Oslo, Telemark, Vest-Agder, Vestfold og Østfold

E-post: tolk.oslo.akershus@nav.no

SMS: 990 13 415

Vest

Hordaland, Møre og Romsdal, Rogaland, Sogn og Fjordane

E-post: tolk.moreogromsdal@nav.no

SMS: 959 23 310

Nord

Finnmark, Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Troms

E-post: tolk.nordland@nav.no

SMS: 951 86 417

Du kan sende e-post til bildetolktjenesten på

nav.bildetolktjenesten@nav.no

sansetap.no

Om syn, hørsel og kombinerte sanse- tap

Syn og hørsel regnes som våre viktigste sanser. Noen har medfødte sanse-
tap. Andre opplever å få nedsatt
syn og/eller hørsel i løpet av livet.

Sansetap.no formidler informasjon
om syn, hørsel og kombinerte sanse-
tap med fokus på mestring og mulig-
heter for mennesker i alle aldre.

Målgruppen er fagpersoner, personer
som selv har sansetap, deres familie
og sosiale nettverk.

Innholdet er tverrfaglig og varierende.
Portalen er organisert etter alder og
funksjonsnedsettelse. Hver alder in-
neholder:

- Portretter - små videosekvenser av lek og aktivitet fra barnehage, skole, arbeid og hverdagsliv
- Om syn og hørsel - helserelatert informasjon, animasjoner og simulatorer om hvordan det kan være å se eller høre dårlig
- Deltakelse - om kommunikasjon, mestring, deltakelse og aktivitet
- Tilrettelegging - hvordan tilrettelegge for best mulig deltakelse?

I tillegg finner du blant annet:

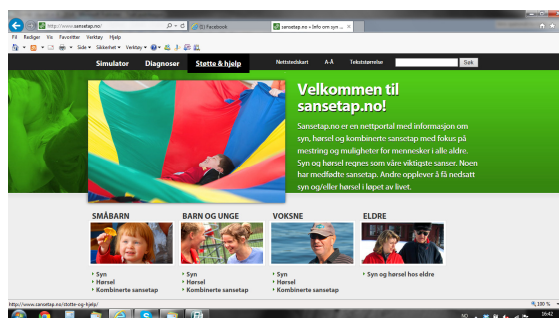
- Hvilke offentlige instanser finnes?
- Hvilke rettigheter og tilbud ytes fra det offentlige?
- Hvilke interesse- og brukerorganisasjoner arbeider med like-mannsarbeid og kan være et sted for samvær med andre som har sansetap?
- Informasjon om syns- og/eller hørselsdiagnoser, tilstander, sykdommer og skader
- Ofte stilte spørsmål
- Lenker og litteraturhenvisninger til videre lesing

Det er lagt vekt på universell utfor-
ming.

Kontakt: post@sansetap.no

Statped har samarbeidet med Inter-
Media på Universitetet i Oslo når det
gjelder web-design og audiovisuelt
innhold.

Nettportalen ble realisert 2012 med
støtte fra Helsedirektoratet.

Døvblindhet

Kombinerte syns- og hørselsvansker

Døvblindhet/kombinert syns- og hørselsvansker innebærer uansett alvorlighetsgrad betydelige vanskeligheter i dagliglivet, spesielt i forhold til kommunikasjon, informasjonstilegnelse og mobilitet.

Mange personer med kombinerte sansetap har en synsrest, en hørselsrest eller begge deler, men kombinasjonen av sansetapene reduserer mulighetene for å utnytte disse. Noen personer er helt døve og helt blinde.

Ulike tilstander kan gi kombinerte syns- og hørselsvansker/døvblindhet. De vanligste årsakene er:

- Usher syndrom
- Fødselsrelaterte tilstander
- CHARGE-syndrom
- Rubella syndrom
- Andre sjeldne syndrom
- Aldersrelaterte kombinerte syns- og hørselstap

Målgruppene er:

- personer med medfødt eller ervervet dövblindhet
- Personer med kombinerte syns- og hørselsvansker
- brukerens familie og nærpersoner
- fagfolk i det kommunale/fylkeskommunale
- Tjenesteapparatet innen opplæring, helse og sosiale tjenester

Fagavdelingene for dövblindhet/Kombinerte syns- og hørsels-

vansker

Statped sørøst og Statped vest har sammen et landsdekkende ansvar for å gi spesialpedagogiske tjenester til personer med kombinerte syns- og hørselsvansker/døvblindhet med rettigheter etter lov om barnehager og opplæringsloven.

Fagavdelingene inngår også i spesialhelsetjenesten, og er en del av Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde (NKDB), underlagt Helse Nord RHF.

Fagavdelingene innehar kunnskap og kompetanse på følgende områder:

- syn
- Hørsel
- kombinerte sansetap
- dövblindhet

Fagområdene inkluderer kunnskap fra spesialpedagogikk, psykologi, medisin, tegnspråk og kommunikasjon, taktile kommunikasjonsformer og relevante former for alternative og supplerende kommunikasjon (ASK).

- Statped sørøst har ansvar for følgende fylker: Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust- og Vest - Agder og Sør- og Nord-Trøndelag.
- Statped vest har ansvar for følgende fylker: Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Nordland, Troms og Finnmark.

Statpeds oppgaver
Rådgivning/veiledning

Rådgivning og veiledning gis til personer med døvblindhet/kombinerte syns- og hørselsvansker, til deres familier, nettverket rundt brukeren, opplæringssektoren og til helse- og omsorgssektoren.

Rådgivning og veiledning gis i hovedsak på områdene kommunikasjon, informasjonstilegnelse og fri bevegelse/mobilitet og kan skje lokalt eller på fagavdelingene. Det gis også bistand til utarbeidelse av Individuell opplæringsplan (IOP) og til Individuell plan (IP).

Personer med aldersrelaterte døvblindhet omfattes ikke direkte av fagavdelingenes tjenester. Informasjon og opplæring tilbys imidlertid til kommuner og fylkeskommuner.

Kurs og kunnskapsspredning

- Kurs/opplæring til fagpersoner
- Kurs/opplæring for foreldre
- Forelesninger på høyskoler og universitetet.

Kunnskapsutvikling

Kunnskapsutvikling med utgangspunkt i praksisfeltet er en vesentlig del av avdelingenes aktivitet i samarbeid med nasjonale og internasjonale kompetansemiljøer/forskningsmiljøer.

Utredning

Kompetansesystemet for døvblinde har et Nasjonalt tverrfaglig team (NTT) for diagnostisering og identifisering av døvblindhet. NTT består av spesialister innenfor genetikk, nevrologi, audiologi, oftalmologi, utviklingspsykologi, nevropsykologi, spesialpedagogikk og innehar bred döv-

blindefagligkompetanse.

Som en del av NKDB har Statped som oppgave å foreta funksjonelle utredninger i samarbeid med andre faginstanser. Dette omfatter syn, hørsel, taktil sans, kognisjon, mobilitet, sosialt samspill og kommunikasjon og sansenes samspill. Behovet for tekniske hjelpemidler blir også utredet. Utredningene legges fram for NTT i en samlet rapport. NTT er underlagt Helse Sør-Øst RHF ved Oslo Universitetets sykehus HF.

Samarbeidspartnere

Tjenestene fra Statped skal bidra til at brukerne oppnår best mulig funksjon og mestring ut fra sine individuelle forutsetninger. Tjenestene knyttes i stor grad opp mot de instanser som har ansvar for opplæring, habilitering, rehabilitering og medisinsk oppfølging.

Avdelingene arbeider tverrfaglig og i nært samarbeid med Nasjonalt kompetansetjeneste for døvblinde med nordiske og internasjonale døvblindfaglige miljøer, andre avdelinger innen Statped og andre fagmiljøer som har høy kompetanse innen kommunikasjon og språk.

Fagavdelingene bidrar med tiltaksrettet utredning over tid i forhold til bruk av syn, hørsel og taktil sans, kommunikasjon, utredning av behov for hjelpemidler, annen støtte i dagliglivssituasjoner og informasjon om rettigheter.

For videre lesing: dovblindhet.no, statped.no/dovblindhet og sanse-tap.no

Returadresse:

LSHDB (Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde, Skippergata 33, 0154 Oslo

LSHDB-sentralstyre 2014 - 2016

<i>Forbundsleder:</i>	<i>Åshild Johansen</i>
<i>Nestleder:</i>	<i>Kari Kristine Engan</i>
<i>Styremedlemmer:</i>	<i>Bibbi Hagerupsen</i>
	<i>Hege Dahlen</i>
	<i>John Sandell</i>
<i>Varamedlemmer:</i>	<i>Odd Paulsen</i>
	<i>Sissel H. Markhus</i>

LSHDBs hjemmeside: www.lshdb.no (stadig oppdatert)